

INKLYUZIV TA'LIM. INTERFAOL TA'LIM METODLARINING INKLYUZIV SINFLARDA QO'LLANISHI .

TOSHKENT VILOYATI QIBRAY TUMANI

39-UMUMIY O'RTA TA'LIM MAKTABI

Sagdullayeva Dildora Isroyilovna

39-umumiy o'rta ta'lim maktabining boshlang'ich sinf o'qituvchisi

KIRISH

«Yangi O'zbekistonning asosiy
ustuni-bilim,ta'lim va tarbiya
bo'ladi»

Shavkat

Mirziyoyev

Inklyuziv ta'lim – bu barcha o'quvchilarning o'zlarining individual xususiyatlari, ehtiyojlari va imkoniyatlariga qaramay birgalikda ta'lim olishini ta'minlashga qaratilgan ta'lim tizimi. Bu ta'lim turi, nafaqat akademik bilimlarni, balki ijtimoiy integratsiya va empatiya rivojini ham o'z ichiga oladi. Inklyuziv ta'limning asosiy maqsadi – barcha o'quvchilarga teng imkoniyat yaratish va ularga o'zlarining potensialini to'liq namoyon etish imkoniyatini berishdir.

Interfaol ta'lim metodlari esa o'quvchilarni ta'lim jarayonida faollashtirish, ularning o'zaro muloqotini va hamkorlikda ishlashini rivojlantirishga qaratilgan usullardir. Interfaol metodlar o'quvchilarni tinglovchi pozitsiyasidan chiqarib, ularni faol ishtirokchilarga aylantiradi. Bu esa o'quvchilarning o'rganish jarayonidagi faolligini oshiradi, o'zaro muloqot, fikr almashish va muammoni birgalikda hal qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. O'quvchilarning turli ehtiyojlariga moslashgan

interfaol metodlar, inklyuziv ta'limning samarali amalga oshirilishini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Inklyuziv sinflarda interfaol ta'lim metodlarini qo'llash, o'quvchilar o'rtasida tenglikni ta'minlaydi va ta'lim jarayonini har bir o'quvchining o'ziga xos xususiyatlariga moslashtirishga imkon yaratadi. Bunday metodlar yordamida o'qituvchi har bir o'quvchining individual imkoniyatlarini hisobga olib, ularning o'zlashtirish jarayonida muvaffaqiyatga erishishlarini qo'llab-quvvatlaydi. Shuningdek, interfaol metodlar o'quvchilarning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantiradi, ularni bir-biri bilan samarali hamkorlik qilishga undaydi.

Bu metodik tavsiya inklyuziv ta'limda interfaol metodlarni qo'llashning samaradorligini o'rganishga qaratilgan. Tavsiyada interfaol metodlarning inklyuziv sinflarda qanday qo'llanilishini, o'quvchilarni faollashtirish, o'qituvchining o'zni, o'quvchilarning individual ehtiyojlariga moslashish va ularning ta'lim jarayonida muvaffaqiyatga erishishini qanday ta'minlash mumkinligi haqida amaliy tavsiyalar beriladi. Tavsiya o'qituvchilarga inklyuziv ta'limni samarali tashkil etishda yordam berish, shuningdek, ta'lim jarayonida yuzaga keladigan qiyinchiliklarni yengish bo'yicha yondashuvlarni taqdim etadi. Bu, o'z navbatida, ta'lim sifatini oshirishga va o'quvchilarning bilim olishdagi muvaffaqiyatlarini yaxshilashga yordam beradi.

Bugungi kunda ta'limga bo'lgan e'tibor yanada kuchaymoqda. Bu borada, ayniqsa, alohida ta'limga ehtiyoji bo'lgan bolalarni inklyuziv ta'lim tizimiga jalb qilish va uni yanada takomillashtirishga qaratilgan bir qator qarorlar qabul qilindi.

20-modda. Inklyuziv ta'lim – bu alohida ta'lim ehtiyojlari va individual imkoniyatlar farqlarini hisobga olgan holda barcha ta'lim oluvchilar uchun teng imkoniyatlarni ta'minlashga qaratilgan jarayon. Jismoniy, aqliy, sezgi yoki ruhiy nuqsonlarga ega bolalar va shaxslar uchun ta'lim tashkilotlarida inklyuziv ta'lim tizimi yaratiladi.

Inklyuziv ta'lim – bu bolalarning imkoniyatlari, individual psixologik, jismoniy nuqsonlari va o'zlashtirish xususiyatlarini hisobga olgan holda tashkil etiladigan maxsus ta'lim jarayonidir.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 3-fevraldagi PF-6155-son Farmoni bilan tasdiqlangan

«2017-2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi» hamda «Yoshlarni qo'llab-quvvatlash va aholi salomatligini amalga oshirishga oid davlat dasturi» va O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «Alohida ta'lim ehtiyojlari bo'lgan bolalarga ta'lim-tarbiya berish tizimini takomillashtirish to'g'risida»gi qarorlari inklyuziv ta'limning rivojlanishini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan.

Bolalarning qobiliyatlari va holatlaridan qat'iy nazar, ular sifatli ta'lim olishga haqlidir. O'qituvchining o'quvchiga yakka tartibda pedagogik ta'sir ko'rsatishi orqali amalga oshiriladigan o'quv mashg'ulotlari shakllaridan biri sinf jamoasi bilan birga olib boriladigan alohida faoliyatdir. Bunday o'quv jarayonini tashkil etishda individual yondashuv asosida o'qitishning usullari, sur'ati va yo'llari tanlanadi, shuningdek, turli o'quv-uslubiy va psixologik-pedagogik jihatlar e'tiborga olinadi. Maktabgacha va maktab ta'limi vazirliklari inklyuziv ta'lim bo'yicha yangi yo'riqnomalar, standartlar va mexanizmlar yaratish, shuningdek, sinovdan o'tadigan inklyuziv maktablarni modellashtirishni boshladilar.

Vazirlar Mahkamasi tomonidan 2021-yil 12-oktabrda «Alohida ta'lim ehtiyojlari bo'lgan bolalarga ta'lim berishga oid normativ-huquqiy hujjatlarni tasdiqlash to'g'risida»gi 638-son qaror qabul qilindi. Ushbu qaror bilan umumiy o'rta ta'lim tashkilotlarida inklyuziv ta'limni tashkil etish tartibi to'g'risidagi nizom tasdiqlandi. Toshkent viloyati Qibray tumani 39-maktabida 2023-2024-o'quv yilida

inklyuziv sinflarga o'quvchilarni qabul qilish huquqiy xalq ta'limi boshqarmasi huzurida tashkil etilgan psixologik-tibbiy-pedagogik komissiya xulosasiga asosan, ota-onalar yoki ularning o'rnini bosuvchi shaxslarning roziligi bilan ikki nafar o'quvchi qabul qilindi. Har bir bolaning shaxsiga oid ma'lumotlarni hisobga olish muhimdir. Bola kuchli va zaif tomonlari, qiziqishlari va talab-ehtiyojlari to'g'risida to'liq ma'lumotga ega bo'lish ta'lim jarayonini samarali tashkil etish va bola bilan individuallashtirilgan yondashuvni amalga oshirish imkonini yaratadi.

Inklyuzivlik — inglizcha «inclusive» so'zidan olingan bo'lib, «qo'shish» yoki «birlashtirish» ma'nolarini anglatadi. Ushbu atama alohida ta'lim ehtiyojlari bo'lgan o'quvchilarni umumta'lim maktablarida sog'lom bolalar bilan birga o'qitish jarayonini ifodalaydi. Inklyuziv ta'lim – bu o'quvchilarning imkoniyatlari, individual psixologik, jismoniy nuqsonlari va o'zlashtirish xususiyatlarini hisobga olgan holda tashkil etiladigan ta'lim jarayonidir. Bundan tashqari, inklyuziv ta'lim davlat siyosati bo'lib, nogiron va sog'lom bolalar o'rtasidagi to'siqlarni bartaraf etish, inklyuziv ta'limga muhtoj bolalarni rivojlanishidagi nuqsonlari yoki iqtisodiy qiyinchiliklaridan qat'iy nazar ijtimoiy hayotga moslashtirishga yo'naltirilgan umumta'lim jarayoniga qo'shishni ifodalovchi ta'lim tizimidir.

Inklyuziv ta'lim jismoniy va psixologik imkoniyatlari cheklangan o'quvchilarni sog'lom o'quvchilar bilan birgalikda o'qitishni anglatadi. Inklyuziv ta'lim bir qator muhim tamoyillarga asoslanadi. Ular quyidagilardan iborat:

- ✎ Inson qadri uning layoqatlari va yutuqlariga bog'liq emasligi prinsipi;
- ✎ Har bir shaxsning his qilish va o'ylash layoqatiga egaligi prinsipi;
- ✎ Har bir shaxsning muloqot qilish va tinglash huquqiga egaligi prinsipi;

- ✎ Har bir shaxsning bir-biriga kerakliligi prinsipi;
- ✎ Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim jarayonining aniq hamkorlik asosida amalga oshirilishi prinsipi;
- ✎ Har bir o'quvchining o'z tengdoshlarining qo'llab-quvvatlovi va do'stona munosabatlariga ehtiyojmandligi prinsipi;
- ✎ Turli-tumanlik o'quvchi hayotining barcha jabhalarini rivojlantirishni ta'minlashi zarurligi prinsipi.

Inklyuziv ta'limning maqsadi – alohida ta'lim ehtiyojlari bo'lgan o'quvchilar uchun maktabda maxsus vosita va metodlarni qo'llash orqali maxsus pedagoglarni jalb etgan holda, to'siqsiz va moslashtirilgan ta'lim muhitini yaratishdir. Bu o'quvchilarning jamiyatga samarali moslashuvi hamda to'laqonli uyg'unlashuvini ta'minlashga xizmat qiladi.

Inklyuziv ta'limning vazifalari quyidagilardan iborat:

- 🔔 Rivojlanishning turli imkoniyatlariga ega bo'lgan o'quvchilar uchun har qanday kamsitilishni istisno qiladigan va barcha bolalarga teng munosabatda bo'lishni ta'minlaydigan yagona moslashtirilgan ijtimoiy muhit yaratish;
- 🔔 Jamoatchilik hamda ta'lim jarayonining barcha ishtirokchilarida alohida ta'lim ehtiyojlari bo'lgan o'quvchilar muammolariga nisbatan bag'rikenglik munosabatini shakllantirish;
- 🔔 Ta'lim jarayonida sog'lom bolalar bilan birga alohida ta'lim ehtiyojlari bo'lgan bolalarning aqliy va ijtimoiy salohiyatlarini rivojlantirish.
- 🔔 Barcha o'quvchilar uchun davlat ta'lim standartlariga muvofiq maktabgacha, umumiy o'rta, kasb-hunar va oliy ta'lim dasturlarini o'zlashtirish uchun imkoniyat yaratish;
- 🔔 O'quvchilarning har tomonlama rivojlanishini, emotsional-irodaviy sohasi, bilish faoliyatini faollashtirish, ijtimoiy ko'nikma va salohiyatini shakllantirish uchun shart-sharoitlar yaratish;

🔔 Alohida ta'lim ehtiyojlari bo'lgan bolalarni tarbiyalayotgan oilalarga maslahat yordami berish hamda ota-onalarni farzandlariga ta'lim-tarbiya berish, pedagogik texnologiyalar, ta'lim-tarbiya metod va vositalarini qo'llash sohasida xabardorlik darajasini oshirish, ularni psixologik-pedagogik jihatdan qo'llab-quvvatlash.

Inklyuziv ta'lim jarayonida alohida ta'lim ehtiyojlari bo'lgan o'quvchilar sog'lom bolalar bilan birga bir maktabda va sinfda o'qitiladi. Imkoniyati cheklangan bolalar maktabga qadam qo'ygan kundan boshlab alohida qo'llab-quvvatlashga muhtoj bo'ladi. Bunday qo'llab-quvvatlash ularning butun hayotlari davomida zarur hisoblanadi. Shuning uchun, maktab

ta'limining dastlabki bosqichlaridan boshlab, bunday o'quvchilarning ijtimoiy rivojlanishlari uchun qulay shart-sharoit yaratish talab etiladi. Imkoniyati cheklangan o'quvchilar bilan tashkil etiladigan ta'lim jarayoni inklyuziv ta'lim shakllarini aniqlash va uni umumiy ta'lim jarayoni bilan integratsiyalashni talab qiladi. Bunday integratsiya ularning o'ziga xos ta'limiy ehtiyojlariga mos kelishi lozim.

Interfaol metodlar nima?

Interfaol metodlar – bu ta'lim jarayonida o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlashga, ularning bilim va ko'nikmalarini interaktiv tarzda rivojlantirishga qaratilgan pedagogik usullardir. Bu metodlar o'quvchilarni passiv tinglovchidan faol ishtirokchiga aylantirishni

maqsad qiladi va o'quvchilarning o'zaro muloqot qilishiga, fikr almashishiga,

muammo hal qilishga va jamoaviy ishlashga yordam beradi. Interfaol metodlar o'quvchilarning ta'lim jarayonida yuqori darajadagi motivatsiya va qiziqishlarini saqlab qolish, ularning fikrini erkin ifodalash va o'rgatish samaradorligini oshirish uchun zarurdir.

Interfaol metodlarning asosiy xususiyatlari quyidagilardan iborat:

1. **O'quvchilarning faol ishtiroki:** Interfaol metodlar ta'lim jarayonida o'quvchilarni faol ishtirok etishga undaydi. O'quvchilar nafaqat darsni tinglashadi, balki o'zlari faoliyat ko'rsatishadi, masalan, fikrlar bildirishadi, savollar berishadi, muhokama qilishadi va guruh ishlarida qatnashishadi.

2. **Jamoaviy ish va hamkorlik:** Bu metodlar o'quvchilarga bir-biri bilan ishlash, guruhda fikr almashish va muammolarni birgalikda hal qilish imkoniyatini beradi. O'quvchilar o'zaro hamkorlikda o'rgatish jarayonida yaxshiroq natijalarga erishadilar, chunki ular bir-birlaridan yangi bilimlar va tajribalarni o'rganadilar.

3. **Ijtimoiy va hissiy ko'nikmalarni rivojlantirish:** Interfaol metodlar nafaqat akademik bilimlarni, balki o'quvchilarning ijtimoiy va hissiy ko'nikmalarini ham rivojlantiradi. O'quvchilar bir-biriga yordam berish, birgalikda muammo yechish va turli fikrlarni hurmat qilishni o'rganadilar.

4. **Muammo yechish va tanqidiy fikrlash:** Interfaol metodlar o'quvchilarga muammolarni mustaqil ravishda hal qilish, tanqidiy fikrlashni rivojlantirish imkoniyatini yaratadi. O'quvchilar o'z fikrlarini asoslash, g'oyalarni tahlil qilish va mantiqiy natijalarga kelishga o'rganadilar.

5. **Ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish:** Interfaol metodlar ta'lim jarayonini nafaqat qiziqarli, balki samarali ham qiladi. O'quvchilar darsga faol ishtirok etish orqali bilimlarini yanada mustahkamlaydilar, o'zlashtirilgan materialni amalda qo'llashadi va eslab qolishlari osonlashadi.

Interfaol metodlarning turlari

1. **Viktorinalar va o'yinlar:** Ta'lim jarayonida viktorinalar va o'yinlar o'quvchilarning bilimlarini sinash va ularni qiziqtirish uchun samarali vosita hisoblanadi. Bu usul o'quvchilarning raqobatbardoshligini oshiradi va bilimni o'rganish jarayonini qiziqarli qiladi.

2. **Gruplar bilan ishlash:** O'quvchilarni kichik guruhlariga bo'lish va ularni muayyan vazifalarni hal qilishga yo'naltirish o'zaro fikr almashish va jamoaviy ishlashni rivojlantiradi. Bunday metod o'quvchilarning kommunikativ va ijtimoiy ko'nikmalarini yaxshilashga yordam beradi.

3. **Rol o'ynash (Role-playing):** O'quvchilarga turli rollarni o'ynash orqali o'qitilayotgan mavzuni hayotiy holatlarda qo'llash imkoniyati beriladi. Bu metod o'quvchilarning ijtimoiy va hissiy ko'nikmalarini rivojlantiradi.

4. **Aqliy xaritalar (Mind maps):** Aqliy xaritalar o'quvchilarga mavzu bo'yicha o'z fikrlarini tartibga solish va asosiy tushunchalarni bir-biriga bog'lash imkonini beradi. Bu metod o'quvchilarning mantiqiy fikrlashini va eslab qolish qobiliyatini oshiradi.

5. **Brainstorming (miya bo'roni):** O'quvchilarni biror masala bo'yicha fikr almashishga undash. Bu metod o'quvchilarga yangi g'oyalar yaratishga, jamoaviy ravishda muammoni hal qilishga yordam beradi.

Interfaol metodlarning afzalliklari

a) **Motivatsiya oshadi:**
O'quvchilar o'z bilimlarini amaliy tarzda qo'llashga undaladi va bu ularni ta'limga ko'proq jalb qiladi.

b) **Faollikni oshiradi:**
O'quvchilarning ta'lim jarayonidagi faolligini oshiradi va passiv o'quvchidan faol ishtirokchiga aylantiradi.

c) **Bilimlarni mustahkamlaydi:** O'quvchilar o'z fikrlarini izohlaydilar, muloqot qilishadi, bu esa bilimning mustahkamlanishiga yordam beradi.

d) **Ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantiradi:** O'quvchilar guruhda ishlash, bir-biri bilan samarali muloqot qilish va jamoaviy qarorlar qabul qilishni o'rganadilar.

Interfaol metodlar ta'lim jarayonini faollashtirish, o'quvchilarni bilimlarni o'zlashtirishda faol ishtirok etishga undash va ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishda katta ahamiyatga ega. Ushbu metodlar o'quvchilarga bilimni amalda qo'llash, muammolarni hal qilish va jamoaviy ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Interfaol metodlarning samarali qo'llanilishi o'quvchilarning ta'limga bo'lgan qiziqishini oshiradi va o'qituvchilarga ta'lim jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilish imkoniyatini yaratadi.

Inklyuziv sinflarda interfaol ta'lim metodlarini o'tkazish jarayonida imkoniyati cheklalangan bolalarni salohiyati, imkoniyatlarini hisobga olgan holda tanlash lozim. Ular ham interfaol ta'lim metodlarida ishtirok etishlari lozim.

INTERFAOL TA'LIM METODLARI

«Ko'r va eslab qol» metodi

«Ko'r va eslab qol» metodi o'quvchilarning diqqatini jalb qilish va ularning xotira salohiyatini rivojlantirishga qaratilgan interaktiv metodlardan biridir. Ushbu metodda o'quvchilar biror mavzu yoki materialni ko'rib, diqqat bilan eslab qolishlari kerak.

Bu metod o'qitishda vizual materiallardan foydalanish va o'quvchilarning kuzatish qobiliyatini oshirishda samarali bo'ladi.

Metodni mavzuga moslab qo'llashda o'qituvchi o'quvchilarga ma'lum bir tasvirlar, diagrammalar yoki videolarni ko'rsatadi va ularga ushbu materialni diqqat bilan ko'rish va eslab qolish topshirig'ini beradi. Masalan, inklyuziv ta'lim haqida darsda o'qituvchi o'quvchilarga inklyuziv ta'limning muhim jihatlari tasvirlangan

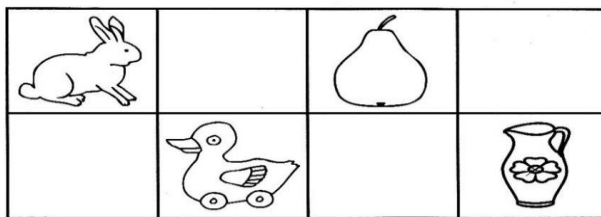
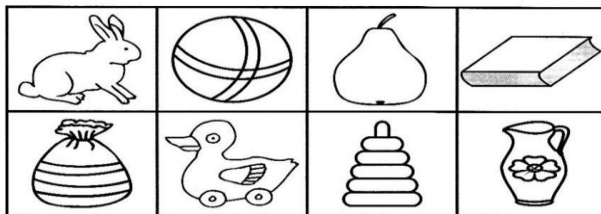

slayd yoki video taqdim etishi mumkin. Shundan so'ng, o'quvchilarga ko'rgan materiallari haqida savollar beriladi, ular eslab qolgan ma'lumotlar bilan javob berishlari kerak.

Bu metod, o'quvchilarga materialni yanada chuqurroq o'zlashtirishga yordam beradi, chunki ular faqat eslab qolish emas, balki ko'rgan narsalarini amaliyotda qo'llashni ham o'rganadilar.

Buyumlarni eslab qol va ularni bo'ya. Keyin varoqni berkitib, buyumlarni aytib ber.

Yuqori katakdagi buyumlarni bo'ya. Ularni tartibini eslab qol. Varoqning yuqoridagi rasmlari qismini berkit. Pastdagi kataklarga yetishmagan buyumlarni chiz.

Buyumlarni eslab qol va ularni bo'ya. Keyin varoqni berkitib, buyumlarni aytib ber.

1«Yumaloqlangan qor o'yini» metodi

«Yumaloqlangan qor o'yini» – bu o'quvchilarning diqqatini, qiziqishini oshirish va jamoaviy faoliyatni rivojlantirishga qaratilgan o'yin metodidir. Ushbu metod o'quvchilarni jismoniy faoliyatga jalb qilish va ular orasida ishonchni, hamkorlikni mustahkamlashga yordam beradi.

O'yin quyidagicha o'tkazilishi mumkin:

1. O'quvchilar to'plamda turib, bir-birlariga «yumaloqlangan qor» shaklida tasavvur qilingan narsalarni (masalan, qorni yoki boshqa yumshoq ob'ektlarni) tashlaydilar.
2. O'yin davomida o'quvchilar bir-birlarini yanada faolroq, lekin diqqatli va ehtiyotkorlik bilan, ya'ni zararlamaslik uchun «yumaloqlangan qor»ni bir-biriga tashlashga harakat qilishadi.
3. Bu jarayonda o'quvchilarning harakatlari va reaksiyalarini kuzatish, ularni maqsadga yo'naltirish va bir-biriga hurmat ko'rsatishga o'rgatish mumkin.

Mavzuga mos qo'llanilishi: Misol uchun, inklyuziv ta'lim mavzusida «yumaloqlangan qor» o'yini, o'quvchilarni jamoada ishlashga, o'zaro yordam berishga, hamkorlikka o'rgatish uchun ishlatilishi mumkin. Bu o'yin orqali o'quvchilar bir-biriga hurmat, e'tibor va yordam ko'rsatishning ahamiyatini tushunib, birgalikda ishlashni o'rganadilar. O'yin ta'lim jarayonida inklyuzivlikni mustahkamlash, ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish va do'stona muhit yaratish uchun samarali bo'ladi.

XULOSA

Inklyuziv ta'limda interfaol metodlarning qo'llanilishi, barcha o'quvchilarga, shu jumladan maxsus ehtiyojlarga ega bo'lgan o'quvchilarga teng ta'lim imkoniyatlarini yaratish uchun muhim vosita hisoblanadi. Interfaol metodlar

o'quvchilarning ta'lim jarayonidagi faolligini oshiradi, o'zaro muloqot va hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shuningdek, bunday metodlar, o'quvchilarning ijtimoiy integratsiyasini ta'minlashda, har bir o'quvchining o'ziga xos xususiyatlariga moslashishda yordam beradi.

Inklyuziv ta'limda interfaol metodlarning samarali qo'llanilishi nafaqat o'quvchilarning akademik yutuqlarini yaxshilashga, balki ular o'rtasida tenglikni ta'minlash, ijtimoiy adolatni rivojlantirishga ham xizmat qiladi. Bu metodlar o'quvchilarning individual ehtiyojlariga moslashish imkoniyatini yaratadi, ularning o'zlashtirish darajasini yaxshilashga yordam beradi. Har bir o'quvchining o'rganish jarayonidagi faolligini oshirishi, o'zaro hamkorlikda ishlashni rivojlantirishi, ularning ijtimoiy ko'nikmalarini mustahkamlashi inklyuziv ta'limning asosiy maqsadlariga erishishda katta rol o'ynaydi. O'qituvchining rolini alohida ta'kidlash kerak. Inklyuziv sinfda o'qituvchi faqat bilim beruvchi emas, balki motivator, fasilitator va yordamchi sifatida ham ishlaydi. O'qituvchi o'quvchilarning ehtiyojlarini diqqat bilan kuzatib borishi, interfaol metodlarni to'g'ri va samarali tarzda qo'llashga intilishi zarur. Bu jarayonni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun o'qituvchilar maxsus treninglar, resurslar va metodik yondashuvlarga ega bo'lishi kerak.

Tavsiyalar va amaliy yondashuvlarni hisobga olgan holda, inklyuziv ta'limning samaradorligini oshirish uchun ta'lim muassasalariga doimiy ravishda zarur resurslar, uskunalar, va o'qituvchilarni tayyorlash bo'yicha dasturlarni joriy etish zarur. Bu orqali inklyuziv ta'limni to'liq amalga oshirish, o'quvchilarning turli ehtiyojlarini qondirish va umumiy ta'lim sifatini oshirish mumkin bo'ladi. Shu bilan birga, interfaol metodlar inklyuziv ta'limda faqatgina akademik muvaffaqiyatlarni ta'minlashni emas, balki o'quvchilarning o'zaro hurmat va tushunishni rivojlantirishga ham xizmat qiladi. Bunday metodlarning samarali qo'llanilishi o'quvchilarning nafaqat bilimlarini, balki ularning ijtimoiy va emosional ko'nikmalarini ham rivojlantirishga yordam beradi.

Xulosa qilib aytganda, inklyuziv ta'limda interfaol metodlarni qo'llash, o'quvchilarning individual ehtiyojlariga moslashgan ta'lim jarayonini yaratish, ularning faolligini oshirish va ta'lim jarayonida tenglikni ta'minlashda juda muhimdir. Bunday yondashuv ta'lim tizimining samaradorligini oshiradi, barcha o'quvchilarning o'z imkoniyatlarini to'liq ro'yobga chiqarishiga yordam beradi va jamiyatda inklyuzivlikni rivojlantiradi.